

Ezt mind mi írtuk

Harmincöt éve: „Felhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy A KÖNYVTÁROS *augusztus hónapban nem jelenik meg*. Ehelyett szeptemberben és októberben nagyobb terjedelemben jelenik meg.” [Ezt követően természetesen 8–9. szám jelzéssel *jelent meg A Könyvtáros*, vagyis egybevont augusztusi-szeptemberi számmal.]

„A könyvtárosok anyagi ellátottsága nem mellékes kérdés. N. K. Krupszkaja írta a Pravda 1933. 276. számában: »A könyvtárosokkal épp olyan figyelemmel és gondoskodással kell foglalkozni, mint az olvasókkal. Az kell, hogy a legjobb erők menjenek erre a frontra.« »A könyvtári dolgozók kiképzése és továbbképzése azonban csak akkor lesz sikeres, ha a könyvtáros helyzete – mind anyagi, mind erkölcsi helyzete – megjavul.« Pártunk és kormányunk programja biztosíték arra, hogy népkönyvtársaink anyagi ellátottsága lényegesen megjavul.”

„Benárd János (Nagyvenyim) leveléből idézzük: »...Nagyvenyimről azt mondták nekem, hogy az régi, maradi, úgynevezett reakciós falu, kár elmennem a cséplőgéphez, mert meg sem hallgatnak. Nem ijedtem meg, elmentem, igyekeztem nehéz feladatomat jól el látni. Első nap, mikor kimentem a cséplőgéphez, megszólalt egy idősebb bácsi, hogy: 'múszáj ezt a felolvasást megtartani?' Ő tud egy másik cséplőgépet, innen öt kilométerre, inkább menjek oda. Megnyugtattam, hogy igyekszem rövid lenni és nem leszek unalmas. A Szabad Nép ismertetése után Móricz Zsigmond Rózsa Sándorából olvastam fel részleteket. A felolvasás után az előbbi bácsi megszólalt: 'Hát az elvtárs csak jöjjön el mindennap, de könyvet is hozzon magával mindig.' Legnagyobb sikeremnek tartottam azt, mikor az egyik cséplőmunkás kijelentette, hogy akár egész nap szívesen elhallgatná felolvasásomat.”

„Bohács Eszter tiszaderzsi népkönyvtáros

szintén bevezette a cséplőgépeknél a napi sajtó és a könyvek felolvasását. Dézsi Zoltán zaránki népkönyvtáros úgy segített azon, hogy nyáron a dolgozó parasztok nem érnek rá a könyvtárba bemenni, hogy könyvcserélő utcabizalmiakat állított be, akik otthonaikban keresik fel az olvasókat, kicserélik a náluk lévő könyveket. Deres Klára (Ivácsa) szintén felolvasott a cséplőgépeknél az ebédszünetben, a tűzörségen pedig »újság-folyóirat szolgálatot« vezetett be. Erki József még tavasszal kisgyűléseken beszélt a négyzetes kukoricaültetésről és kikölcsonzótt errevonatkozó könyveket. »...Ennek eredménye az lett, hogy községünkben három középparaszt négyzetesen vetette el a kukoricáját.«”

„Mindezekre szükség volt, mert az ifjúsági könyvtárak terén uralkodó állapotok iskolai nevelésünk további javításának komoly hátráltató tényezőivé váltak. A további lépésként a Népművelési Minisztérium könyvtárosztálya az O. M.-el együtt 1953. május és június havában elrendel^e az iskolai könyvtárak felülvizsgálatát. E munka célja az volt, hogy a jelenlegi helyzet felmérhető legyen, összegezni lehessen a hiányosságokat, és nehézségeket, hogy így konkrét segítséget lehessen nyújtani.” (*A Könyvtáros, 1953/8–9. sz.*)

Huszonöt éve: „Mindenki elismeri, hogy irodalmi nevelésre szükség van. Lépten-nyomon tapasztaljuk ezt, különösen az utóbbi egy-két évben olvasóvá lett tömegeknél. »Nem szeretik a novellát«, »nem értik a verset«, néhány klasszikusunkat ronggyá olvassák, tucatszöveget író könyveit alig vizsik, »unják«, ha dolgozik, politizál, gondolkozik a hős, »fárasztja« őket a »probléma« (»Nem elég bajunk van az életben?« – kérdezik), *romantikus fordulatokat, »izgalmas« cselekményt, színes külsőségeket, Jókai-szerű hősokeket kérnek számon a mai művektől*, feltéve a feleletet sem váró kérdést:

»Mért nem tudnak ma olyan jó könyveket írni, mint valaha X. és Y.?»

„Ez évben végre annyi sok eredménytelen kísérletezés után sikerült üzemenkben is a Jósef Artilla olvasómozgalmat megindítani... elérkeztünk az első csoport által megszerzett jelvények ünnepélyes kiosztásához... Ám terveinket keresztelte az a tény, hogy nem tudunk jelvényhez jutni, a KISZ nem tud adni... De nem merünk a későbbiekre sem gondolni, mert ha már a bronzjelvény kifogyott még a kiosztás előtt, vajon mi lesz, ha az ezüst vagy az arany fokozathoz szükséges jelvényekre kerül sor?»

„Feltűnt nekem, hogy az egyik igen jó olvasó családból hónapok óta nem láttam senkit a könyvtárban. A szülők 70 éven felüliek, leányuk, a családfenntartó tsz-munkás, 40-en felüli. Gondoltam, tán betegek az öregek. Egyszer arra vitt az utam, beköszönök az udvaron álldogáló mamának: – Csak nem betegek, hogy olyan régen nem voltak a könyvtárban? – Nem hála istennek – mondja a mama. – Megmondom az igazat, inkább tőlem halljad: nagyon rosszul esett nekünk, hogy a szomszéd Sanyi olyan szép jelvényt kapott, mi meg nem érdemeltük meg, pedig két év óta nagyon sokat olvastunk. Mondta az öregem, hogy ő azért elmegy a könyvtárba, mert nagyon hiányzik a könyv, de én nem engedtem, gondoltam kibírjuk, ha rosszul esik is. Ott nyomban bocsánatot kértem tőle, és elmondottam, hogy a jelvényért vizsgázni kellett.»

„Azt hiszi a közvélemény egy kisebb része, hogy a könyvtáros munkája merő üdülés, s nem áll egyébből, mint a könyvek nyugalmas rendezgetéséből. Szünet nélküli felvilágosítással küzdenek a könyvtárosok – sok egyéb más téves vélemény mellett – ez ellen a nézet ellen is, s nem eredménytelenül. Mennél nagyobb a könyvtárat használók tábora, annál többen ismerik meg a való igazságot, hogy a könyvtárak aktív nevelési intézmények.»

„Az Iskolai Könyvtárosok Tájékoztatójának 17. számában figyelemre méltó cikket írt Kiss Árpád az iskolai könyvtárak fejlesztéséről. A sok értékes következtetés között azonban egy meghökkentő mondatra is akadunk. A szerző, miután megállapítja, hogy az iskolai ifjúsági könyvtárak gyűjtőkörét az ésszerűség szerint szabályozni kell, így folytatja: Az iskolai »könyvtárak nyilvánvalóan úgy segítenek magukon, hogy nagyobb településeken kapcsolatba lépnek a közművelődési könyvtárakkal, a kisebbeken megkísérlik a feladatuk be-

töltéséhez kívánatos teljesség elérését«. Nem tudjuk, félreértésből, tévedésből, vagy miből fakad ez az állítás? Mert azon kívül, hogy a Művelődésügyi Minisztérium határozatot hozott ennek éppen az ellenkezőjére, véleményünk szerint a valóságban végre sem lehet hajtani az így kifordított programot. Mihez tartásuk hát magukat a könyvtárakat fejleszteni akaró iskolaigazgatók és iskolai könyvtárosok?» (A Könyvtáros, 1963/8. sz.)

Tíz éve: „Azért, hogy az új mozgókönyvtár tulajdonosokat hasonló buktatóktól megóvjuk, a következő javaslatokat tesszük: Csakis új gyártmányt érdemes könyvtári célra átalakítani, hogy az alkatrészellátás zavartalan legyen. Továbbá két buszra van szükség ahhoz, hogy kiesés ne legyen a kölcsönzésben, valamint azért, mert ügyes szervezéssel meg lehet oldani, hogy a második busz se csak helyettesítsen, hanem önállóan is kölcsönözzön. Minden buszhoz két könyvtáros kell, lehetőleg férfi, hogy este is vállalhassa a munkát. Kell azonkívül kitűnő tápraktár raktárossal, hogy a könyvek cseréje ne legyen késedelmes. Az évi könyvbeszerzési keret – egy busz esetében – ne legyen kevesebb 60–70 ezer Ft-nál. A kezdő állomány ne legyen kevesebb 15 ezer kötetnél. A könyveket több példányban kell beszerezni... Gondolni kell arra is, hogy legyenek olyan polcok, amelyeken 25–26 cm magas könyvek is elférnek. A gyerekek nagyon sok meséskönyvet nem láthattak amiatt, mert a polcokra – a különleges könyvszorító berendezés miatt – csak 21 cm-es könyveket lehet felrakni...

A felújított busz szerepe csak az lehet, hogy népszerűsítse a mozgókönyvtár gondolatát, és híveket szerezzen a fenntartók körében a rendszer elterjesztésére, teljes kiépítésére.»

„Ha azonban lépést akarunk tartani a világszínvonalal, a modern közművelődési könyvtárakkal szemben támasztott követelményekkel, akkor elengedhetetlenül szükséges megvizsgálni a számítógépes szolgáltatások, eljárások bevezetésének lehetőségét is. Rövid időn belül el kell készíteni a komplex gépesítési tervet, fel kell mérni, hogy a hazai és a külföldi tapasztalatok hogyan hasznosíthatók munkánkban. Feladatunk nem egy új számítógépes rendszer kidolgozása, hanem a könyvtár számára leginkább alkalmas rendszer megtalálása és alkalmazása.» (Könyvtáros, 1978/8. sz.)